

der er sat hen som en løs Udtalelse eller er et Svar, der skulde være fremsat i nogen anden Mening end den virkelig at behandle denne Sag med al den Alvor og Omhu, som den har Krav paa.

J. N. Sausen: Det viser sig altsaa, at jeg har taget fuldstændig fejl i min Forventning om, at Ministrene, for de tiltraadte Regjeringen, have overveiet, hvorledes de kunde enes om deres Stilling til Fæstesagen. Jeg troer ikke, at denne Sag kan afvises saaledes, som den høitagtede Conseilspræsident afviste den; thi, som jeg allerede før bemærkede, skulde det dog være mærkeligt, om jeg ikke i en Sag, der saa at sige staaer nærmest paa Dagsordenen, skulde kunne vide, hvorledes de enkelte Medlemmer af den nuværende høitagtede Regjering stille sig dertil. Dertil behøver jeg altsaa ikke nogen ny Oplysning, ligesom jeg heller ikke troede, at de ærede Ministre behøvede at prøve hverandres Mening i saa Henseende; thi de kjendte hinanden fuldstændigt forveien. Det, jeg spurgte om, var heller ikke, hvorledes et fuldstændigt af Regjeringen udarbejdet Lovforslag om denne Sag vilde blive; det vilde have været høist rimeligt og usorvarligt, om jeg havde ventet eller ønsket, at Regjeringen allerede nu skulde kunne møde med et saadant fuldstændigt udarbejdet Lovforslag, som den høitagtede Conseilspræsident omtalte; men jeg spurgte om, hvorledes Ministeriet stiller sig til Spørgsmaalet om Fæstevæsenets Afløsning. Det er noget ganske Andet end Spørgsmaalet om et fuldstændigt udarbejdet Lovforslag. Jeg hører altsaa nu, at Ministrene slet ikke have overveiet denne Sag med hinanden, inden de tiltraadte Regjeringen, men jeg troer, at de vilde have været sikkrere paa et længere Liv, hvis de havde gjort det og forud vare blevne enige om denne Sag; dog dette maa nu være, som det er. At Regjeringen i Fremtiden vil tage Sagen under alvorlig Overveielse, bliver den saamænd nødt til; vi behøve ikke at spørge om, hvorvidt den vil det eller ikke. Jeg anseer det som en Selvfølge, at Regjeringen vil gjøre det, og derom behøve vi intet Løfte. Dermed er altsaa ikke sagt Noget fra Regjeringens Side,

og jeg beklager, at jeg og de Medlemmer, der komme ud blandt Befolkningen i Sommer, ikke kunne møde med andet Svar end det, at Ministeriet slet ikke veed Noget om, hvorledes det vil stille sig til denne Sag, men at det vil tænke derover til en anden Gang; thi det er saamænd et overordentligt fattigt Svar at komme med. Det er dog imidlertid et Svar; det vil være en Oplysning, og det en meget interessant Oplysning for Folket, som det kan tage med som et Moment ved sin Dom over Ministeriet. I den Henseende er jeg altsaa glad ved at have faaet dette Svar, idet det dog forsaavidt er høist oplysende. Sagen staaer altsaa saaledes, at Ministeriet vil tænke nærmere over Sagen i Fremtiden. Jeg holder mig overbevist om, at denne Overveielse, hvis den ikke skulde være tilendebragt inden October, vil blive fremfaldt herfra ved et Lovforslag, og da bliver Overveielserne jo aldeles nødvendig. Den Hovedretning, jeg dog havde ønsket angivet, var, om Ministeriet vil følge enkelte af sine Medlemmers Mening og altsaa see at faae en Lov, hvorefter Fæstevæsenet afløses, eller om det vil følge andre af sine Medlemmers Mening, altsaa ved et Lovforslag søge at formindste Tilbøieligheden hos Godsæierne til at holde deres Fæstegods samlet. En af disse Hovedretninger troede jeg dog — hvor fattigt det end ellers kunde være — at Ministeriet maatte være paa det Rene med, saaledes at det vidste, hvad det vilde foretage sig, men derom have vi heller ikke kunnet faae nogen Oplysning. Jeg maa altsaa sige, at det Svar, jeg har faaet, meget overraster mig; men skjøndt jeg beklager ikke at have faaet noget andet, glæder jeg mig dog over at have faaet det, fordi det er et Moment til til Bedømmelsen af Ministeriet.

Da Ingen yderligere begjærede Ordet, var Forhandlingen sluttet.

Man gik derpaa til den sidste Sag paa Dagsordenen:

Anden Behandling af „Forslag til Lov om Ligsyn“.

(1ste Behandling findes i Tidenden, Sp. 1852 ff.).